

An aerial photograph of a massive crowd of people at a protest or demonstration. The crowd is dense and fills the entire frame. Many individuals are holding up various banners and flags. Some of the visible text on the banners includes "LES JOQUES JUAN BODAS DE LA GINT", "A LES RETALLADES", "C", "10", "EDUCACIÓ", "QUAL", "ES", and "LES". The scene is captured from a high angle, showing the scale of the gathering.

S O B R E E L S I N D I C A L I S M E A L E S I L L E S B A L E A R S

Per un debat del present,
amb projecció de futur

LES FUNDACIONS

ATENEU PERE MASCARÓ
EMILI DARDER

Introducció

No hi ha dubtes de la importància que ha tingut el moviment sindical al llarg de la història d'Espanya, ja sia des de el seu naixement, en les lluites socials de principis del segle XX, jugant un paper determinant a la vida política i social de la II República, després com a component essencial de la lluita antifranquista durant la dictadura, i amb un pes significatiu en la transició democràtica i en el desenvolupament posterior de la democràcia. Emperò no és menys cert, que la percepció del conjunt de la societat sobre els sindicats, a l'actualitat, no és bona.

És per aquest motiu que pretenem situar el debat sobre la necessitat dels sindicats al segle XXI i fer-ho des de l'àmbit de les nostres Illes, per poder influir en la configuració socioeconòmica de la nostra comunitat. És obvi que els sindicats han d'analitzar els reptes que suposen les transformacions accelerades del mercat laboral. Però ha de quedar clar que el futur del sindicalisme i els reptes que ha d'afrontar, no és un problema i un debat tant sols del sindicalisme. Creiem que el sindicalisme té una funció imprescindible dins una societat democràtica. És un debat que interessa a aquesta, en general, i per descomptat, a la gent d'esquerreres molt especialment. Per tant, primer serà necessari fer tota una sèrie de reflexions i respondre a qüestions com són: quin paper juguen el sindicats avui? A qui representen? Com representen els interessos de classe? Quins són els àmbits on operen? Com han de finançar-se? En definitiva necessitem fer una reflexió seriosa sobre la necessitat d'uns sindicats forts i legítimats que siguin capaços de liderar el conflicte social situant el treball al centre del debat polític.

Una centralitat, la del treball, que serà imprescindible per una sortida justa de la crisi, que sigui capaç de reduir la desigualtat i la pobresa a les quals ens han condemnat les polítiques neoliberals. A més del caire ideològic de la reflexió, sobre com operen les forces neoliberals per neutralitzar l'organització del moviment sindical dels treballadors i treballadores, cal fer ho també des del caire

de la transformació de la realitat productiva, el que es denomina revolució digital, una revolució que fa que haguem que superar la *visió fordista* de la producció i per tant, revisar l'actual estructura sindical i ens situem a una nova realitat on el big data, Internet de les coses, realitat virtual, teletreball, seran elements clau a l'hora de produir i on els serveis i els continguts revolucionaran, no només el teixit productiu, sinó també la manera de relacionar-nos i per tant d'organitzar-nos en defensa del nostres drets i per promoure'n de nous.

La norma actual.

La representativitat sindical a Espanya ve determinada a partir de l'article 7 de la Constitució; "Els sindicats de treballadors i les associacions empresarials contribueixen a la defensa i promoció dels interessos econòmics i socials que els són propis. Podran ser creats i exerciran la seva activitat lliurement dins el respecte a la Constitució i la llei. La seva estructura interna i funcionament hauran de ser democràtics ".

No acaben aquí, però, les referències que al llarg del text constitucional es van succeint al voltant de la participació dels sindicats i les associacions empresarials en la vida socioeconòmica del país. Algunes de les nombroses al·lusions de la norma fonamental sobre la matèria són:

- a) les contingudes a l'art. 37.1 CE sobre el dret d'autonomia col·lectiva;
- b) la participació en la Seguretat Social i en els organismes públics la funció dels quals afecti a la qualitat de vida o benestar general (art. 129.1 CE);
- c) la participació en l'empresa (art. 129.2 CE);
- d) el dret a adoptar mesures de conflicte col·lectiu (art. 37.2 CE),
- e) i la participació dels sindicats i de les associacions empresarials en la planificació econòmica (art. 131.2 CE).

En qualsevol cas, l'enumeració de drets concrets que integren l'àmbit genèric de la llibertat sindical, no esgota el seu contingut en els anteriorment esmentats, ni tan sols en totes aquelles referències que es produeixen al llarg del Text Fonamental (SSTC 23/1983 i 39 / 1986).

Aquesta participació sindical no es limita a la funció institucional, per això parlem d'un doble canal de representació, on l'acció sindical pot ser exercida per:

- a) el sindicat com a representació territorial dels treballadors i treballadores.
- b) i pels delegats de personal i el comitè d'empresa, com a òrgan de representació unitari en l'empresa, (emparat en els articles 61 a 76 LET) i a les Administracions públiques pels delegats de personal i les juntes de personal (arts . 39 a 44 LEBEP).

Aquesta representació ve determinada pels resultats dels processos electorals, que a més configuren els diferents nivells de participació i audiència, per tant la concurrència a les eleccions i el seu resultat és el criteri bàsic i central d'atribució de resultats de la representativitat sindical dins el sistema espanyol de relacions sindicals. Quan s'aborda la normativa legal en matèria de representació sindical cal deixar clar que la normativa té buits importants i en alguns aspectes està molt desfasada com per exemple:

- Deixa sense representació els treballadors d'empreses de menys de sis treballadors.
- No contempla la profunda des-regulació de l'actual mercat de treball, afavorida per les pròpies legislacions d'orientacions neoliberalistes.
- És profundament centralista. No es pot fer una normativa homogènia per tot el territori estatal, sense contemplar excepcions. A les nostres Illes el percentatge d'empreses de menys de 6 treballadors és molt important, com se veu al propi document, així com la temporalitat i la precarització.

1.- Les Eleccions sindicals a les Illes Balears a l'any 2015

La influència sindical a les Illes Balears

Analitzem de manera empírica la realitat de la presència sindical en la realitat socio-laboral de les Illes Balears. Ho pretenem fer des de tres vessants: A partir dels resultats de les eleccions sindicals, de la influència dels efectes la negociació col·lectiva i de la presència institucional a que tenen dret els sindicats majoritaris.

Illa	núm Assalariats	Assa. Votants	%	núm delegats	núm emp.	%
Mallorca	304.724	304.724	37,80%	5.318	1.304	20,27%
Menorca	25.797	25.797	29,45%	470	164	2,54%
Eivissa	56.562	56.562	17,13%	622	194	3,01%
Formentera*	4.494	4.494				
BALEARs	391.707	391.707	33,81%	6.410	1.662	25,82%
					6.432	100%

Illa	UGT	CCOO	USO	STES	RESTA	TOTAL
Mallorca	1.841	1.702	654	245	878	5.318
Menorca	214	208	13	17	18	470
Eivissa	318	190	38	10	66	622
BALEARs	2.371	2.100	705	272	962	6.410

* No hem pogut obtenir les dades desagregades de Formentera.

Val la pena destacar la rellevància social i política de les eleccions sindicals computades al llarg de tot l'any 2015 a les Illes Balears. Unes eleccions sense projecció mediàtica, però que permeten percebre la capacitat de capillaritat social dels diferents sindicats de les Illes. Sobre les dades que es mostren als quadres anteriors caldria comentar:

- Les dades del nombre d'assalariats corresponen al mes d'agost de 2015. Al mes de desembre de 2015 el nombre d'assalariats de les Illes Balears era de 274.118 persones. El percentatge d'assalariats que han participat als processos d'elecció a les empreses s'ha estimat en torn al mes de màxima ocupació en temporada alta, el mes d'agost amb 391.707 assalariats, moment a on als establiments turístics es fan la majoria d'eleccions.

- El nombre total d'empreses de la darrera columna correspon al total d'empreses d'entre 6 fins a 5.000 treballadors, que són les que poden fer legalment eleccions sindicals (de 6 fins a 49 treballadors per elegir delegats sindicals i 50 o més de 50 per poder elegir comitès d'empresa). Les dades corresponen al desembre de 2014 i els percentatges estan calculats sobre el total per Illes. Són 6.432 empreses on és podien fer teòricament eleccions sindicals.

- El nombre d'empreses que donen feina entre 1 i 5 assalariats i no tenen dret a fer eleccions sindicals a la pròpia empresa és de 33.387. Si calculam una mitjana global de 3 treballadors per empresa suposen una estimació de 100.161 assalariats que no tenen dret a elegir als seus representants. El 25'57%, és a dir, una estimació d'una quarta part de la població assalariada a les Illes no té dret a tenir representació sindical a la seva pròpia empresa.

- Si descomptem aquests assalariats del conjunt total, tindríem que realment l'estimació del cens d'assalariats amb dret a votar baixaria a 291.546 persones. *Per tant la participació real d'assalariats en les eleccions sindicals a l'any 2015 a les Balears, seria realment del 45,43% sobre el total del cens possible i s'ha arribat al 25'82% de les empreses teòricament susceptibles de poder fer eleccions.*

- Aquestes dades són prou significatives i reflecteixen un suport de base molt important i la valoració positiva dels assalariats de poder tenir uns representants legals a nivell de l'empresa, al manco allà on ha estat possible arribar a fer eleccions. La complicació burocràtica per endegar i seguir uns processos d'eleccions sindicals, les maniobres d'una part considerable d'empresaris de no facilitar, quan no amenaçar, els empleats si pretenen fer eleccions, el desgast propi de l'activitat sindical pels qui ja han estat delegats i la dificultat de trobar líders nous de recanvi, el desprestigi mediàtic de la dreta econòmica i política cap als sindicats de classe, mancances organitzatives dels propis sindicats, un context de crisi econòmica...

- Tot feia pensar que el grau d'abstencionisme hauria d'haver estat molt superior, i molt més en un context de silenci generalitzat en torn a aquestes eleccions. No ha estat així. *El sindicalisme té i manté, una força de representació molt real. Cal posar-la en valor i tenir-la en compte com cal a nivell polític i social.*

- Correspon als propis sindicats valorar els encerts i les mancances que reflecteixen les dades electorals. Especialment els reptes que suposa pel sindicalisme les transformacions accelerades del mercat laboral arran de les darreres reformes laborals. *Les eleccions sindicals representen a una part molt important de la classe assalariada, la més conscient, la més organitzada i la més estable laboralment. Però no s'arriba a totes les bandes on s'hauria d'arribar, i molta gent assalariada i aturada, no té dret a tenir representants propers que els representin.* Com organitzar millor els assalariats on es tenen delegats, i com arribar als altres assalariats sense representació, són temes claus per enfortir el paper del sindicalisme i perquè aquest contribueixi com cal, a la dinamització de la societat civil de les Illes, per a la vegada reforçar en el seu conjunt, a les polítiques de progrés.

Treballadores Hotel Sumba, Foto CCOO IB

- CCOO i UGT representen al 70% del conjunt dels delegats electes. Sembla que CCOO retalla la diferència que li duia UGT. Les estructures orgàniques i de quadres d'aquests sindicats i les seves experiències de feina pràctica en els centres de treball, són determinants per explicar els resultats. També a aquests els correspon la major organització de lluites i de vagues en torn a la negociació col·lectiva i altres reivindicacions laborals. Però no cal menysprear a la resta de sindicats com USO i STES, que tenen força, i a vegades majoritària, en determinats sectors. I també caldria entrar en el detall del 15% de delegats agrupats com a resta, perquè segurament hi ha una mescla de realitats molt diferents. Des dels sindicats d'empresa corporatius, sindicats específics de sectors productius, sindicats de classe que creixen sobre errades dels sindicats majoritaris, sindicats que apunten a noves formes de fer sindicalisme i altres.

- En definitiva cal prendre's molt seriosament la valoració d'aquestes eleccions sindicals. *No hi ha cap moviment social ni cap altra entitat social, que arribi al grau de capil·laritat dintre del cos social de les Illes Balears, com tenen els sindicats.* Ni que et sotmetin periòdicament a una avaluació democràtica de la seva representació. Altra cosa és el que podrien, haurien i desitjaríem que fessin millor. Però això ja són altres debats. I la millor forma d'ajudar, és començar analitzant les dades d'aquestes darreres eleccions i les reflexions que se'n poden extreure.

2.- Assalariats afectats pels Convenis Col·lectius

També hi ha que considerar a més de la representativitat directa del sindicats a les empreses, la seva capacitat per influir en aspectes centrals que afecten a la majoria dels assalariats de les Illes. La més important és la capacitat de poder discutir i negociar convenis col·lectius en representació de la majoria dels assalariats. Si analitzam les dades del quadre podem veure una sèrie d'aspectes importants,

- Les dades reflecteixen les persones assalariades que han estat afectades per la signatura dels convenis a l'any natural de referència.

- *Si tenim present que els convenis col·lectius que es signen actualment solen tenir una vigència superior a l'any natural, entre l'any 2014 i 2015, la suma de persones afectades per la negociació col·lectiva suposa quasi el conjunt de la població assalariada de les Illes Balears.*

- A partir de 2013, la pujada mitjana dels salaris, és superior en els convenis negociats a l'àmbit superior a l'empresa. Reduir la negociació al nivell empresarial o el fet de despenjar-se de la negociació col·lectiva territorial, sol comportar unes pitjors condicions de negociació. Caldria analitzar a cada conveni d'empresa la seva singularitat, però és lògic pensar que les condicions sindicals favorables per pressionar a l'alçada salarial a l'àmbit d'una sola empresa, sols és possible amb una presència sindical forta i articulada.

- A les empreses on no hi ha presència sindical, els assalariats es veuen beneficiats del resultat global de la negociació col·lectiva. Però es fa molt difícil que aquestes persones entenguin la relació entre els resultats de la negociació col·lectiva i la necessitat de la seva participació per intentar aconseguir millors resultats. Aquesta desconexió pot ser una de les claus per entendre per què pot avançar la campanya de desprestigi global del sindicalisme.

Convenis	2015	2014	2013	2012
Total	28	70	61	66
Empresa	21	58	48	53
Altra àmbit	7	12	13	13
Treballadors afectats				
Total	190680	203976	146294	188800
Empresa	2695	6508	5885	4978
Altra àmbit	187985	197468	140409	183822
Augment salarial pactat				
Total	0,65	0,57	0,88	0,73
Empresa	0,18	0,22	0,41	1,02
Altra àmbit	0,65	0,58	0,9	0,72

3.- Presència institucional dels sindicats

Un altre aspecte a considerar és la capacitat d'influència sindical a diferents ens i institucions. Si veiem el quadre inferior, es veu on tenen representació actualment els sindicats. Les dades han estat aportades a títol d'exemple i sense que es pugui considerar de manera exhaustiva, a partir de la representació que ens ha facilitat amablement CCOO. Aquest sindicat, juntament amb UGT, són les entitats sindicals que per llei, tenen possibilitats de representació institucional en els àmbits territorials inter-insulars. Aquest criteri també s'agafa a vegades, per considerar la presència sindical a organismes territorials insulars o municipals.

REPRESENTACIÓ DE CCOO A DIFERENTS ENS

Consell de Responsabilitat Corporativa	CAIB
Comissió Assessora Estadística	CAIB
Comitè Seguiment FEDER	CAIB
Comitè Seguiment FSE	CAIB
Consell Assessor de l'Energia	CAIB
Consell de la Mineria	CAIB
TAMIB	CAIB
Consell de Salut	CAIB
Consell Econòmic i Social	CES
IMFOC	Aj. Calvià
Palma Activa	Aj. Palma
Consell Social de Palma	Aj. Palma
Consell de Dones per la Igualtat	Aj. Palma
Consell Assessor de Serveis Socials	CIM
Fòrum de la Immigració	CIM
Consell de la Dona	CIM
Observatori de les Persones	CIM
Consell de la Seguretat Ciutadana	Del. Govern
Mesa de l'Habitatge IB	CAIB
Consell Rector de l'EBAP	CAIB
Consell Cooperació al Desenvolupament	CAIB

Fòrum Immigració IB	CAIB
Pacte per a la Competitivitat i Ocupació (4 Meses)	CAIB
Centre Balears Europa	CAIB
Consell de Serveis Socials	CAIB
Consell Balear de Salut i Consum	CAIB
Mesa de transport Aeri	CAIB
Mesat de transport Marítim	CAIB
Consell Assessor de Ports	CAIB
Consell Assessor de Turisme	CAIB
Fundació COTUR	CAIB
Mesa de Turisme	CAIB
Observatori de Turisme	CAIB
Comissió Executiva Provincial SPEE	CAIB
Comissió Assessora SOIB	CAIB
Consell Direcció SOIB	CAIB
Consell Social de la UIB	CAIB
Consell de Formació Professional	CAIB
Consell Escolar de les Illes Balears	CAIB
Consell Joan Taix Sa Pobla	CAIB
Consell Escola Nàutica Pesquera	CAIB
Consell Son Llebre	CAIB
Consell Social Llengua Catalana	CAIB
Comissió Avaluadora FP	CAIB
Consell assessor de Comerç	CAIB
Comissió Consultiva Tripartita Inspecció Treball	CAIB
Comitè Tècnic Territorial de Salut Laboral	CAIB
Consell Salut Laboral IB	CAIB
Mesa Social Tripartita Illes Balears	CAIB
Comissió Consultiva Convenis Col·lectius	CAIB
Comité Executiva Provincial del INSS	MESS
Consell de Salut	CAIB
Fons de Garantia Salarial	MESS
Comissió Executiva Territorial SPEE	MESS
Comitè Serveis del Port de Palma	MF
Consell Navegació a cinc ports: Palma,Formentera,Eivissa,Maó,Alcúdia	MF
Comissió de Control i Seguiment	Mútua Balear
Comissió de Prestacions Especials	Mútua Balear

Òbviament hi ha diferències prou sensibles en la importància sindical d'estar en una o altra institució. No és el mateix estar en les Meses del Pacte per a la Competitivitat i Ocupació, o estar en el CES, que assistir a una reunió anual de la Junta General del Centre Balears Europa. Però el fet a reflexionar seria el següent:

- CCOO està representada a 41 organismes de la CAIB, al CES i a les comissions de treball que es puguin crear una vegada se reactivi la seva funció, quatre organismes del CIM, tres de l'Ajuntament de Palma, tres del Ministeri d'Economia i Seguretat Social,MESS, dos del Ministeri de Foment,MF, dos de la Mútua Balear, un a la Delegació de Govern i un a l'Ajuntament de Calvià. Aquí no s'inclouen les que pugui haver als Consells Insulars de Menorca, Eivissa o Formentera o a altres ajuntaments.

- El TAMIB és la fundació constituïda per CCOO, UGT i CAEB a on es gestiona la resolució de conflictes laborals extrajudicials, tan en la seva vessant individual com col·lectiva. Es fa necessària la seva intervenció mediadora prèvia a la interposició de demandes judicials, un requisit indispensable recollit en la Llei de Procediment Laboral i també en cas de convocatòria de vaga. Actua a l'àmbit territorial de Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera. Afecta a tots els sectors productius i és reconegut per la quasi totalitat de convenis col·lectius. Les mediacions s'efectuen per persones designades pels sindicats (UGT i CCOO) i patronal (CAEB) de forma paritària. A l'any 2015 a les Illes Balears, el TAMIB tractà 10.495 conflictes laborals de caràcter individual i 56 conflictes de caràcter col·lectiu. El 56% dels conflictes individuals acabaren amb acord, estalviant-se així els treballadors els costos en temps i despeses dels procediments judicials.

- Creiem que es pot dir que hi ha un desconeixement quasi absolut del paper del sindicat a aquestes institucions, per part de les bases del mateix i per part del conjunt dels assalariats. I tal volta en els propis Consells Confederals.

- Sens dubte els sindicats influeixen positivament en aquests àmbits d'actuació, però no es percep per la gent el que fan en realitat.

Cada institució té unes característiques especials i el paper dels sindicats és més o menys rellevant, en funció de les competències que tracten. Però sembla que no es posa, o no hi ha recursos per posar, en valor la feina realitzada. Segurament hi hauria de posar en l'actiu dels sindicats, moltes de les conquestes o defenses de drets mantinguts, que s'han lluitat en aquests àmbits de representació.

- La presència en aquests organismes fa que la direcció del sindicat hagi de fer uns esforços de presència i dedicació de temps prou importants. La presència en aquests organismes és coherent amb la vocació sociopolítica del sindicalisme de classe. Però aquesta presència sindical i la seva major rendibilitat política i social, també han d'estar presents en una reflexió de com prioritzar els escassos recursos humans i econòmics, que afecten avui en dia totes les organitzacions socials. I probablement en les polítiques de potenciament i millor distribució d'esforços dels quadres sindicals.

Alguns dels problemes a analitzar

Ja n'hem comentat abans alguns. Tal volta podríem assenyalar:

- *Com és realitza realment la feina sindical a la pròpia empresa.* Tenen els sindicats una cura i seguiment de la feina real que fan cadascun dels delegats sindicals a la seva empresa? Hauria d'haver-hi un seguiment organitzatiu superior, de part del sindicat, sobre la feina i ajut que caldria donar a cadascun dels delegats i delegades sindicals? Com viu i percep el càrrec sindical de base la seva feina i com entén la seva funció? Acompanyen els treballadors la feina del delegat o el deixen sol en les reclamacions laborals? *Tal volta seria interessant poder fer un qüestionari i repartir-lo als delegats electes*, per tenir unes dades empíriques que ens permetin analitzar les percepcions i les propostes de les persones sobre les que se basa la feina real dels sindicats, per a partir d'aquesta visió, plantejar les propostes de millora i les prioritats d'actuacions.

- *Com arribar als assalariats que no tenen delegat sindical.* Cal pensar que dues tercers parts dels assalariats no tenen representant sindical a la seva pròpia empresa, ja sia perquè no podien elegir-lo o perquè no s'han fet eleccions a la seva empresa. Com fan arribar els sindicats, la seva tasca al conjunt dels assalariats? Com poden fer participar al conjunt de la classe en els debats i propostes que porten endavant?

- *Com afecten els canvis de model productiu i les lleis laborals regressives sobre les pràctiques habituals dels sindicats.* Està clar que el poder despenjar empreses dels convenis col·lectius, minorar les indemnitzacions, retallar drets laborals, ignorar als sindicats en el disseny de les polítiques econòmiques, pot fer perdre als ulls d'una part dels assalariats, la utilitat d'aquestes organitzacions. A més, les rotacions i la temporalitat, fan molt difícil enquadrar els treballadors en un ram d'afiliació específica. La qüestió seria, com els sindicats s'han d'organitzar tenint en compte la nova estructuració empresarial? Com conjugar la descentralització de les unitats de

producció amb la centralització de les decisions econòmiques?
Com organitzar-se en les grans empreses que fan de la rotació i la temporalitat de la mà d'obra la seva base d'acumulació de capital?

- *Com es crea consciència de classe en l'actual model productiu?*
Aquesta és la pregunta clau per a qualsevol sindicat de classe. La força d'un sindicat és la consciència dels seus afiliats i la seva capacitat per saber-se una força articulada. Avui per avui, la societat accepta la lògica del capitalisme com a forma natural d'organització de l'economia. Així la democràcia es defensa en el conjunt de la societat, es cert que cada vegada amb més retalls , però es nega en l'organització interna de les empreses. Les empreses són estructures jerarquitzades i amb formes de comandament intern quasi militars. *Aquest és el principal repte a aconseguir per a un sindicat. Anar creant la consciència de classe per canviar aquests funcionaments autoritaris. Intentar crear elements col·lectius de contrapoder democràtic a l'interior de les empreses i ajudar a establir-los a nivell del conjunt de la societat. Recuperar en el llenguatge del segle XXI, el sentit socio-polític del sindicalisme.*

- *I quin hauria de ser la bona pràctica sindical?* És la resposta que ens agradaria tenir, però només la podem obtenir des del debat col·lectiu. Aprofundir en les bones pràctiques i èxits obtinguts, i reflexionar de manera autocrítica amb els desencerts, és el debat a impulsar en el si dels propis sindicats.

Ens atrevim a enumerar algunes idees o propostes per a la reflexió.

- Com fer més eficaç el treball de base dels delegats sindicals. Acompanyar les direccions als delegats en algunes reunions amb els treballadors a les pròpies empreses.
- Quan s'analitza la feina sindical a les empreses més grans, hi ha que afegir un altre tema de debat imprescindible, com és el paper que correspon als comitès d'empresa i als delegats sindicals i quin a les seccions sindicals.
- Fer reunions dels afiliats i delegats per municipis. Debatre temes de les pròpies empreses, però també de la realitat laboral del seu territori. Afavorir l'extensió del sindicalisme en el propi municipi. Afavorir les trobades amb altres sindicats en propi municipi, per incrementar el pes del sindicalisme en les polítiques municipals.
- Quin ha de ser el paper del dirigent sindical d'àmbit superior a l'empresa? Són suficients les estructures orgàniques actualment existents? Caldria unes estructures més territorials?
- Afavorir el protagonisme sindical en els debats sobre canvis de model econòmic. Implicació dels sindicats en aquest punt, també en els àmbits insulars i municipals.
- Implicació en els debats sobre la necessitat d'un nou model territorial en el conjunt de l'Estat, de la necessitat de la radicalitat democràtica i del reconeixement del dret a decidir dels pobles i de l'urgent i necessari nou finançament integral per a les Illes Balears.
- Combatre les males pràctiques de rutina, acomodament o petits caciquismes que puguin sorgir.

- Fer una millor divulgació de les propostes aconseguides en els organismes a on hi ha presència sindical institucional. Potenciar la imatge i la importància del sindicalisme en la seva vessant sociopolítica.
- Fomentar la imatge del delegat sindical com a persona que ha d'intentar portar els valors de la nova societat que s'intenta aconseguir.
- Fomentar els valors de la solidaritat i la companyonia com a eixos per avançar la cohesió del sindicalisme de classe. El desenvolupament individual de les persones s'aconsegueix molt millor a través de la participació col·lectiva. L'individualisme insolidari porta a la fragmentació social i a l'empobriment moral de les persones.
- Per a què la representació sindical pugui arribar a la totalitat dels treballadors de les empreses, incloses les de menys de sis treballadors, caldria estudiar:
 - Canvi del sistema electoral de manera que se fessin eleccions per sectors: comerç, metall... o agrupant per sectors les empreses que ara no tenen dret a eleccions?
 - Creació de la figura del delegat sindical per grups d'empreses sense dret a eleccions?

Creació de la figura del delegat sindical per municipi o grup de municipis?
 Creació d'estructures sindicals que puguin aglutinar treballadors temporals o aturats?
 Altres alternatives?

- Debate el paper de cohesió que pot fer el sindicalisme i la pràctica sindical en la lluita contra la xenofòbia i l'exclusió social, per la igualtat de gènere, en la defensa de la llengua i cultura catalana, el foment de la interculturalitat en una societat complexa com la nostra i per desenvolupar un concepte de ciutadania integrador, inclusiu i radicalment democràtic

Per un debat obert i plural sobre el futur del sindicalisme

Amb aquest document volem oferir tan sols una eina que pugui ser útil per al debat, obert i plural, sobre el futur del sindicalisme a les Illes. Un debat que com hem dit abans, és molt important que ho puguin fer els sindicalistes, però que en cap cas ha de ser tan sols dels propis sindicalistes. Les forces d'esquerres, altres entitats de la societat civil, les persones interessades en fomentar una nova embranzida a la necessària lluita sindical, també estan convidades a participar en aquest debat.

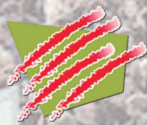
Des de les Fundacions pretenem facilitar uns espais de debat i trobada per aconseguir-ho. Volem organitzar unes Jornades que puguin donar continuïtat als interrogants i reflexions apuntats en aquest document i que permetin afegir noves idees i propostes. També publicar i difondre els resultats fruit del debat col·lectiu. A la vegada estam oberts a qualsevol altra proposta que vagi en la línia d'estimular el debat sobre el tema.

El sindicalisme de classe fa, i ha fet, contribucions molt importants per a l'avanç democràtic a les nostres Illes. La lluita ideològica que la dreta econòmica i política ha desenvolupat per a desprestigiar-lo, és l'expressió més evident de la seva importància i de la por que produeix la força organitzada dels assalariats i assalariades.

Tal volta per això, trobar un marc d'oportunitat per al debat sincer i rigorós, és la millor forma per ajudar a combatre la tàctica de desprestigi i de menyspreu, que de manera interessada ha sofert el sindicalisme de classe a la nostra societat. Sense ignorar les errades pròpies i la necessitat del pensament autocrític. Però mai, en qualsevol cas, oblidar que no hi ha que tirar el nin, quan del que es tracta, tan sols, és de canviar l'aigua bruta.

Grup de debat sobre el futur del sindicalisme

LES FUNDACIONS
ATENEU PERE MASCARÓ
EMILI DARDER